

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date
18.5.2026

Dnro/Dnr/DNo
2907/00.00.01.00.00/2026

Oikeusministeriö

kirjaamo.om@gov.fi

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö VN/24182/2023 (7.4.2026)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ELÄINTENPITOKIELTOA KOSKEVAN SÄÄNTELYN MUUTTAMISEKSI

Lausuntopyyntö

Oikeusministeriö on pyytänyt Ruokavirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläintenpitokieltoa koskevan sääntelyn muuttamiseksi. Ruokavirasto on perehtynyt luonnokseen ja esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa.

Lausunto

Esityksen tavoitteena on lisätä eläintenpitokieltojen käyttöä eläinsuojelurikosasioiden yhteydessä ja tehostaa eläintenpitokieltojen noudattamisen valvontaa. Taustalla on tarve varmistaa eläinsuojelullisten, eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua koskevien tarkoituserien toteutuminen.

Yleisenä kommenttina Ruokavirasto toteaa alkuun, että esityksen taustalla olevat tavoitteet ovat ehdottomasti kannatettavia. Esitysluonnos on kattava ja sen säädösehdotukset ovat pääosin hyvin perusteltuja. Ruokavirasto pitää esityksessä ehdotettuja keinoja vaikuttavampina ja tarkoituksenmukaisempina esitettyjen sääntelytavoitteiden saavuttamiseksi verrattuna esityksessä tarkasteltuihin vaihtoehtoihin keinoihin.

Eläintenpitokiellon määräämisperusteita ja kiellon voimassaoloaikojen vähimmäiskestoja koskeva sääntelyehdotus

Yhtenä keskeisenä ehdotuksena esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi eläintenpitokiellon määräämisperusteita niin, että perusmuotoisesta eläinsuojelurikoksesta tuomittu olisi määrättävä eläintenpitokieltoon, ellei kiellon määräämättä jättämiselle ole painavia syitä. Sen sijaan törkeän eläinsuojelurikoksen osalta ei ehdoteta

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date 18.5.2026
Dnro/Dnr/DNo 2907/00.00.01.00.00/2026

muutoksia nykyiseen sääntelyyn tältä osin. Jatkossakin törkeään eläinsuojelurikokseen syyllistynyt määrätään eläintenpitokieltoon, ellei kiellon määräämättä jättämiselle ole erityisen painavia syitä. Eläintenpitokieltojen voimassaoloaikojen vähimmäiskestoja ehdotetaan pidennettäväksi perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen osalta kolmeen vuoteen ja törkeään eläinsuojelurikoksen osalta viiteen vuoteen.

Ruokavirasto katsoo, että ehdotetut muutokset eläintenpitokiellon määräämisperusteisiin ja vähimmäiskestoihin ovat perusteltuja. Ruokaviraston näkemyksen mukaan eläintenpitokielto ehkäisee toistuvia eläinsuojelurikoksia vain, jos kiello on tarpeeksi vaikuttava. Määräämisperusteita tiukentamalla ja kestoja pidentämällä pystytään lisäämään eläintenpitokiellon vaikuttavuutta. Muutokset tulevat todennäköisesti johtamaan toivotunlaiseen kehitykseen tuomioistuinten ratkaisukäytännön osalta, kun eläintenpitokieltoja määrätään jatkossa johdonmukaisemmin ja kestoiltaan pidempinä.

Ehdotus siitä, että perusmuotoisesta eläinsuojelurikoksesta tuomittu olisi lähtökohtaisesti määrättävä eläintenpitokieltoon on tärkeä sääntelyn ennakoitavuuden kannalta. Arviomuistion perusteella voidaan todeta, että nykyinen harkinnanvarainen sääntely on johtanut vaihtelevaan oikeuskäytäntöön, jossa isossa osassa eläinsuojelurikostapauksista eläintenpitokieltoa ei ole määrätty ollenkaan. Ruokavirasto näkee tässä yhteydessä tarpeelliseksi todeta, että kiellon määräämättä jättämisen edellytyksenä olevia painavia syitä tulisi arvioida suppeasti, jotta säädösmuutokset saavuttavat tavoitteensa. Lisäksi Ruokavirasto pitää tärkeänä, että tapauksissa, joissa eläintenpitokieltoa ei määrätä, ratkaisun perusteet ja painavien syiden olemassaolo perustellaan tuomiossa riittävän selkeästi ja konkreettisesti.

Esitysluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että painavana syynä voitaisiin pitää esimerkiksi tilannetta, jossa eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistö on täyttynyt eläinten pitopaikkaa koskevien vaatimusten rikkomisen perusteella ja eläinten pitopaikkaan on jo toteutettu tarvittavat korjaustoimenpiteet. Ruokavirasto haluaa tältä osin kiinnittää huomiota siihen, että eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistön täyttävät laiminlyönnit ovat vakavia ja osoittavat tietoista piittaamattomuutta eläinten hyvinvointia kohtaan. Eläimelle soveltumaton pitopaikka vaikuttaa monin tavoin eläimen hyvinvointia heikentävästi, eikä sitä voi siten asettaa muihin laiminlyönnteihin nähden erilaiseen asemaan. Jotta eläintenpitokielto olisi luonteeltaan todellinen ja tehokas turvaamistoimi, Ruokavirasto pitäisi tarkoituksenmukaisempana vaihtoehtona sitä, että painavia syitä arvioitaessa merkitystä olisi teon ohella myös tekijän henkilökohtaisilla olosuhteilla. Mikäli on riski siitä, että eläinten hyvinvointi voi jatkossakin vaarantua, eläintenpitokielto tulisi määrätä. Vaikka tekijä olisikin tehnyt

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
 Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date 18.5.2026
 Dnro/Dnr/DNo 2907/00.00.01.00.00/2026

korjaavia toimenpiteitä, voi tämän henkilökohtaiset olosuhteet edelleen puoltaa kiel-
 lon määräämistä. Painavien syiden tulisi siten rajoittua tilanteisiin, joissa laiminlyön-
 tiin johtaneet olosuhteet ovat poistuneet pysyvästi ja tekijän henkilökohtaiset olot
 osoittavat, ettei eläintenpitokiellon määrääminen ole eläinten hyvinvoinnin turvaa-
 misen kannalta tarpeen.

Eläintenpitokiellon vähimmäisvoimassaoloaikojen osalta Ruokavirasto toteaa, että
 eläinsuojelurikokset ilmenevät usein pitkään jatkuneina laiminlyönteinä, jolloin nii-
 den taustalla on yleensä eläintenpitäjän tosiasiallisesti heikentynyt kyky huolehtia
 eläinten hyvinvoinnista. Tällaisessa tilanteessa ajallisesti lyhyt, 1–2 vuoden mittainen
 eläintenpitokiello ei ole useimmiten riittävä turvaamaan eläinten hyvinvointia, jos
 eläintenpidon edellytykset ja eläintenpitäjän henkilökohtaiset olosuhteet eivät ehdi
 muuttua sen aikana olennaisesti. Ruokavirasto kannattaa pidempiä vähimmäisvoi-
 massaoloaikoja ja uskoo, että pidennyksillä voi olla pidemmällä aikavälillä positiivisia
 vaikutuksia myös valvonnan kuormitukseen, kun uusimisriski pienenee. Ruokavirasto
 pitää hyvänä muutoksena sitä, että eläintenpitokiellon vähimmäiskestot on määri-
 teltä ehdotuksessa molempien tekemuotojen osalta erikseen.

Eläintenpitokiellon muuttamista ja kumoamista koskeva sääntelyehdotus, Eläinten- pitokielloa koskeva rekisteröinti ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi myös menettelystä, jossa tuomioistuin
 voisi tietyin edellytyksin muuttaa määrääjäksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi mää-
 rätyn eläintenpitokiellon voimassaoloaikaa tai kumota kiellon kokonaan. Tuomioistui-
 men tulisi ilmoittaa ratkaisustaan eläintenpitokieltorekisterin pitäjälle.

Ruokavirasto toteaa tältä osin, että mikäli eläintenpitokiellon muuttamisesta tai ku-
 moamisesta säädetään, on perusteltua säätää samalla tuomioistuimen ilmoitusvel-
 vollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus on keskeinen valvonnan kannalta, jotta rekiste-
 rissä olevat tiedot voimassa olevista eläintenpitokielloista pysyvät ajan tasalla. Ajan-
 tasaisen eläintenpitokieltorekisterin avulla valvontaviranomaiset voivat luotettavasti
 varmistaa onko toimijalla voimassa oleva kiello, minkä pituinen kiello on ja mitä
 eläinlajeja se koskee. Ruokavirasto toteaa lisäksi, että eläintenpitokiellon muuttami-
 sen ja kumoamisen edellytyksiä tulisi eläinten hyvinvoinnin turvaamisen näkökul-
 masta tulkita suppeasti, jotta eläintenpitokiellon muuttaminen tai kumoaminen tulisi
 kyseeseen vain poikkeuksellisissa tapauksissa. Menettelyn edellytykset ja niiden arvi-
 ointiperusteet jäävät sääntelyehdotuksen perusteluiden valossa vielä osin avoimiksi
 ja tulkinnanvaraisiksi.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
 Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date 18.5.2026 Dnro/Dnr/DNo 2907/00.00.01.00.00/2026

Ehdotettu eläintenpitokiellon rikkomisen rangaistusasteikko

Esityksessä ehdotetaan eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon muuttamista siten, että eläintenpitokiellon rikkomisesta voidaan tuomita jatkossa myös vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. Samalla eläintenpitokiellon rikkomista koskeva rangaistussäntely siirrettäisiin eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) alaisuudesta rikoslakiin (39/1889). Ruokavirasto pitää ehdotusta eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon muuttamista vankeusuhkaiseksi perusteltuna, mutta toteaa kuitenkin edelleen pitävänsä oikeasuhtaisempana enimmäisrangaistuksena vähintään 2 vuoden vankeusrangaistusta. Näin on esimerkiksi Ruotsissa.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan nykyinen eläintenpitokiellon rikkomista koskeva lainsäädäntö ei kaikilta osin mahdollista eläintenpitokiellon noudattamisen valvomista eikä siten ehkäise uusintarikollisuutta. Tällä hetkellä eläintenpitokiellon noudattamista valvotaan lähinnä muun eläinsuojeluvalvonnan yhteydessä eli esimerkiksi silloin, kun on aihetta epäillä, että eläintä kohdellaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaisesti. Eläinten hyvinvointilain 78 §:n 2 momentin 14 kohdan nojalla tapahtuva eläintenpitokieltojen noudattamisen valvonta on käytännössä osoittautunut nykytilassa osin vaikeaksi silloin, kun eläimiä pidetään pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa eli yksityisasunnoissa tai muulla kotirauhan suojaamalla alueella. Näin on useimmiten seura- ja lemmikkieläinten kohdalla. Rangaistusasteikon muuttaminen vankeusuhkaiseksi tulee siten helpottamaan erityisesti näihin tilanteisiin liittyvien tarkastusten tekemistä. Ruokavirasto arvioi, että ehdotettu säntely voi osaltaan vahvistaa eläintenpitokiellon ennalta estävää vaikutusta sekä tehostaa kiellon noudattamista pidemmällä aikavälillä.

Tässä yhteydessä on kuitenkin todettava, että muutokset eivät yksinään takaa valvonnan tehostumista, vaan käytännön vaikutukset riippuvat olennaisesti siitä, millaisia resursseja eläinten hyvinvointilain mukaisilla valvontaviranomaisilla on käytettävissään uuden lainsäädännön tultua voimaan. Ruokaviraston käsityksen mukaan eri poliisilaitosten alueilla on merkittäviäkin eroja keskenään eläinsuojeluasioiden osamisen, niiden priorisoinnin ja resursoinnin osalta. Lainsäädäntömuutosten toimeenpanon yhteydessä olisi tärkeää resursoida viranomaisten riittävään kouluttamiseen.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
 Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
 18.5.2026 2907/00.00.01.00.00/2026

Muita huomioita

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia syyttäjän vaatimustaakkaan eläintenpitokiellon osalta, vaan jatkossakin eläintenpitokielto tulisi määrättäväksi syyttäjän vaatimuksesta rikoslain 17 luvun 23 §:n 1 momentin mukaisesti. Tuomioistuimella ei siten olisi jatkossakaan toimivaltaa määrätä eläintenpitokieltoa omasta aloitteestaan, mikäli syyttäjä ei ole esimerkiksi erehdyksessään ymmärtänyt vaatia eläintenpitokieltoa vastaajalle.

Tässä yhteydessä Ruokavirasto haluaa vielä kiinnittää huomiota siihen, että vaikka eläintenpitokiellon määräämisestä ehdotetaan säädettäväksi nykyistä velvoittavammin ja sen arvioidaan muodostuvan selkeäksi pääsäännöksi törkeissä ja perusmuotoisissa eläinsuojelurikoksissa, kiellon määrääminen jää edelleen käytännössä riippumaan siitä, esittääkö syyttäjä asiassa eläintenpitokieltoa koskevan vaatimuksen. Ruokavirasto katsookin, että vastaajan oikeusturvan ja sääntelyn ennakoitavuuden näkökulmasta olisi perusteltua, että eläintenpitokielto määrättäisiin keskenään samankaltaisissa tapauksissa johdonmukaisesti.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan eläintenpitokielto on luonteeltaan rikokseen kiinteästi liittyvä liitännäisseuraamus, jota ei voida määrätä ilman eläinsuojelurikosta koskevaa tuomiota. Tämän vuoksi voidaan pitää perusteltuna arvioida, tulisiko tuomioistuimella olla mahdollisuus harkita eläintenpitokiellon määräämistä ainakin ilmeisen selvissä tapauksissa myös ilman syyttäjän nimenomaista vaatimusta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi vakavien eläinsuojelurikosten kohdalla tai yleisesti sen luonteisissa tapauksissa, joissa oikeuskäytännön mukaan on johdonmukaisesti määrätty eläintenpitokielto. Tuomioistuimella tulisi olla mahdollisuus vähintään prosessinjohtollisin toimin varmistaa, onko syyttäjä tietoisesti jättänyt vaatimuksen esittämättä.

Mikäli eläintenpitokiellon määräämisestä säädetään jatkossa esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla, jolloin siitä muodostuu entistä selkeämmin lähtökohtainen seuraamus törkeissä ja perusmuotoisissa eläinsuojelurikoksissa, voidaan kiellon mahdollisuus Ruokaviraston näkemyksen mukaan katsoa vastaajalle riittävän ennakoitavaksi jo suoraan lainsäädännön perusteella. Tällöin myös vastaajan puolustuksen voidaan edellyttää pystyvän ennakoimaan mahdollisuus kiellon määräämiselle ja ottavan asiaan kantaa osana seuraamuskannanottoaan.

Vastaavaa problematiikkaa on nähtävissä myös menettämisseuraamuksen kohdalla, joka eläintenpitokiellon tavoin määrätään syyttäjän vaatimuksesta. Mikäli

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
18.5.2026 2907/00.00.01.00.00/2026

menettämisseuraamus jätetään vaatimatta ja siten tuomitsematta vaikka vastaaja määrättäisiin eläintenpitokieltoon, jää eläimistä luopuminen vastaajan omille harjoille. Eläintenpitokiellon tehokkuus turvaamistoimena heikentyy ja eläintenpitokielto voi menettää merkitystensä, mikäli eläimet jäävät eläintenpitokieltoon määrättylle.

Yksikönjohtaja

Jaana Mikkola

Juristi

Ida Hukkanen

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO

Puh. 029 530 0400 (vaihde)

ruokavirasto.fi

Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET

Tfn 029 530 0400 (växel)

livsmedelsverket.fi

FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND

Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)

foodauthority.fi

Business ID: 2911686-7